

ข้าวโพดหวาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน 3) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน จำนวน 18 แผน เวลาเรียน 14 ชั่วโมง 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ 5) แบบประเมินทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้ แบบใช้บริบทเป็นฐาน ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) ผลการเรียนรู้ 4) คำอธิบายรายวิชา 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) โครงสร้างรายวิชา 9) หน่วยการเรียนรู้ และ 10) แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวม หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.52) 2) นักเรียน ที่เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.35 คิดเป็นร้อยละ 80.18 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 อยู่ในระดับดี และมีจำนวนนักเรียนที่มีทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีขึ้นไป 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.39)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน

Abstract

The purposes of the present study were 1) to develop a supplementary course entitled “The Creation Products of Sweet Corn,” in Occupations and Technology Learning Area for grade 6 students using context-based learning, 2) to study the students’ learning achievement in the supplementary course that had been developed so that The students had learning achievement score of students not less than 70% and passing criterion of 70% as a whole. 3) to develop the students’ working skill from participating in the supplementary course so that at least 80% of the group achieved a “Good” level of working skill, or better and 4) to study the students’ satisfaction with the learning activities which were based on the context-based learning.

The study was based on the Research and Development Procedures the sample used for which consisted of 17 grade-6 students at Chokemani Sueksa School in Ban Fang District, Khon Kaen Province. The instruments used for the study included 1) a questionnaire on the need for the development of a supplementary course using checklist and open-ended technique, 2) the supplementary course entitled “The Making of a Product from Sweet Corn” based on the context-based learning. 3) 18 lesson plans on the subject of “The Making of a Product from Sweet Corn” which took 14 instructional periods to finish, 4) a 30-item multiple-choice type of learning achievement test, 5) a working skill assessment

form and 6) a 5-level rating scale type of questionnaire to verify the students' satisfaction with the learning activities which were based on the context-based learning. and were analyzed by calculating mean value, standard deviation, percentage and content analysis to compare with given criteria. The research findings showed that: 1) The supplementary course on "The Making of a Product from Sweet Corn" which had been developed consisted of 10 composite parts, namely, 1) The Rationale, 2) The Purposes, 3) The Learning Outcome, 4) Course Description, 5) Ways for Organizing Learning Activities, 6) Instructional Media, 7) Measurement and Evaluation, 8) Course Structure, 9) Learning Unit and 10) Lesson Plans. Results of an evaluation by experts showed that the course, as a whole, was at the "Highest" level of suitability; 2) The learning achievement score of students was 24.35 or 80.18% and there were 15 students or 88.24% passing the achievement criterion which surpassed the prescribed criterion; 3) The students made a mean score of 3.16 on working skill, whereas all 17 of them (100% of the group) showed a "High" level of working skill which surpassed the prescribed criterion; and 4) The students as a whole expressed a "High" level of satisfaction with the learning activities which were based on the context-based learning.

Keyword: The development of the supplementary courses. the creation products of sweet corn. occupations and technology learning area. context - based learning.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ระบุสาระสำคัญของแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาถือว่านักเรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมานั้น นำมาพัฒนาชุมชน สังคม ตลอดจนประเทศชาติ [1] โดยต้องคำนึงถึงชุมชนท้องถิ่น ตามแนวคิดที่ว่า "การศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนทุกคนและถือว่าชุมชนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษา การจัดการศึกษาที่จะต้องคำนึงถึงชุมชนท้องถิ่น สนองความต้องการของคนในท้องถิ่นบุคคลที่อยู่ในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา" [6]

โรงเรียนโชนมณีศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านฝางและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งห่างจากตัวจังหวัดขอนแก่นประมาณ 18 กิโลเมตร พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะการปลูกข้าวโพด ซึ่งนับว่าเป็นพืชเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและยึดเป็นอาชีพหลักในการหารายได้เลี้ยงชีพแทนการทำนา จนกลายเป็นของขึ้นชื่อและของดีในอำเภอบ้านฝางที่ทุกคนรู้จักจนได้รับให้ใช้เป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญของอำเภอบ้านฝาง ดังนี้ "ถิ่นกำเนิดพันธุ์ไม้ฝาง บึงสงวนแหล่งพักผ่อน ออนซอนหินช้างสี ของดีข้าวโพดหวาน สืบสานวัฒนธรรม ผู้นำประชาคุ้ม"

จากการสังเกตและสอบถามชาวบ้านที่ประกอบอาชีพการปลูกข้าวโพดเป็นหลักกลับพบว่า ชาวบ้าน

ที่นี้ส่วนใหญ่นอกจากการนำข้าวโพดที่เก็บเกี่ยวได้ส่งผลผลิตให้กับโรงเรียนอุตสาหกรรมที่เป็นนายหน้ามารับซื้อ แล้วบาง ส่วนที่เหลือก็นำข้าวโพดมาต้มขายเป็นฝักรอบข้างทางหรือตามตลาดในหมู่บ้านเท่านั้น ไม่ได้มีการแปรรูปข้าวโพดหรือนำส่วนต่าง ๆ ของข้าวโพดที่เหลือมาใช้ประโยชน์และเห็นคุณค่าเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วจะพบว่าส่วนต่าง ๆ ของข้าวโพดทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น เมล็ด แกนหรือซัง ใบ ลำต้น หรือแม้กระทั่งรากของข้าวโพดนั้น สามารถนำมาประยุกต์และสร้างสรรค์จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ได้อย่างหลากหลายและสามารถกลายเป็นอาชีพเสริมของชาวอำเภอบ้านฝางได้อีกช่องทางหนึ่งด้วย

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบท เป็นฐาน (Context-Based Learning : CBL) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่นำเอา “บริบท” ซึ่งเป็นสถานการณ์จริงหรือเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียน ครูผู้สอนและโรงเรียน หรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ที่เคยพบเจอมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นหรือผลักดันให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถถ่ายโอนความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไปใช้ในสถานการณ์ หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ได้ ทำให้เขาตระหนักและเห็นความสำคัญในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่จนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นนั้น ๆ [14] และในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 [2] โดยใช้รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของ สิริพิพล อาจอินทร์ [11] มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมในครั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัติงานที่ดีและสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้โดยการใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน โดยจัดการจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน ให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน ที่เรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน ให้นักเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีขึ้นไป
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน โดยใช้บริบทเป็นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน หมายถึง สาระและมวลงประสพการณ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของดีข้าวโพดหวานชาวอำเภอบ้านฝางมาให้นักเรียนนำไปแปรรูปอย่างสร้างสรรค์กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ ที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับจุดเน้นของชุมชน ท้องถิ่น ความต้องการ ความสนใจของนักเรียนและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบไปด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) ผลการเรียนรู้ 4) คำอธิบายรายวิชา 5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) โครงสร้าง

รายวิชา 9) หน่วยการเรียนรู้ และ 10) แผนการจัดการเรียนรู้

2. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังเรียนด้วยหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน ในด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์การสังเคราะห์ การประเมินค่า ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. **ทักษะในการปฏิบัติงาน** หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวานของนักเรียน ซึ่งมีการประเมินการให้คะแนน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ด้านกระบวนการทำงาน และด้านผลงาน ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนวัดได้โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

4. **ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน** หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของนักเรียนที่รู้สึกชอบหรือพอใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการสอบถามความพึงพอใจทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บริบทเป็นฐาน ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5. **การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน** (Context - Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่นำเอาสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน หรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน หรือผลักดันให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในคำศัพท์ แนวคิด หลักการ กฎ เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถถ่ายโอนความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไป

สู่สถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ได้ โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ของ Gilbert [14] ได้แก่ ขั้นตอนกำหนดสถานการณ์ (Setting focal event) ขั้นตอนลงมือปฏิบัติ (Learning task) ขั้นตอนเรียนรู้แนวคิดสำคัญ (Learning key concept) และขั้นตอนสะท้อนความรู้ (Recontextualise)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโชคชัยศึกษา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 17 คน

2. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Research 1: R_1 : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 Development 1: D_1 : การสร้างหลักสูตรและประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้

ขั้นที่ 3 Research 2: R_2 : การนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นที่ 4 Development 2: D_2 : การประเมินผล การใช้และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 **แบบสอบถามความต้องการ** การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

3.2 **หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ชิ้นงานจากข้าวโพดหวาน** โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วย รวมเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมง

3.3 **แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน** ซึ่งมีจำนวน

18 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาสอนทั้งสิ้น
14 ชั่วโมง

3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.5 แบบประเมินทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

3.6 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถามความต้องการที่จัดทำไว้และทำการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน

4.2 ประชุมนิเทศนักเรียนให้นักเรียนมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐาน ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง น้ำข้าวโพดแสนหวาน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ถ่านอัดแท่งจากชังข้าวโพด รวมเป็นจำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลาที่ใช้สอน 14 ชั่วโมง

4.4 ในระหว่างที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติ ผู้วิจัยประเมินทักษะการปฏิบัติงานของผู้เรียนโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่วางไว้

4.5 หลังจากผู้เรียนได้ทำการปฏิบัติตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทำการวัดความรู้ของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4.6 หลังจากการสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยทำการสอบถามความ

พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลจากการสอบถามความต้องการ และข้อมูลจากการวัดทักษะการปฏิบัติงาน การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน ในตอนที่ 3 (ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม) มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐานประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) ผลการเรียนรู้ 4) คำอธิบายรายวิชา 5) แนวทาง การจัดการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) โครงสร้างรายวิชา 9) หน่วย การเรียนรู้ 10) แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวม หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58 S.D. = 0.52)

1.2 นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 24.35 คิดเป็นร้อยละ 80.18 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.3 นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน มีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 อยู่ใน ระดับดี และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ กล่าวคือ นักเรียนที่มีทักษะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีขึ้นไป 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.39)

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จาก ข้าวโพดหวาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติม จากการสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ พัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและ ตัวแทนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ทุกคน มีความต้องการในการสร้างหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน และ มีความคาดหวังให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ กระบวนการในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์ชิ้นงานจาก ข้าวโพดหวาน และมีเจตคติที่ดีต่อชุมชน ภาคภูมิใจใน ท้องถิ่นของตนเอง พร้อมทั้งอนุรักษ์ สืบสานเพิ่มมูลค่า ของดีในท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ และจากผลการ ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวม หลักสูตรมีความเหมาะสมใน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.52) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่อง มาจาก หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดหวาน ที่ผู้วิจัยทำการพัฒนา ขึ้นมานั้น มีการนำรูปแบบของ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นลักษณะ

หนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยก ระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต และเป็นหลักสูตร ที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับจุดเน้นและบริบทโรงเรียน ร่วมถึงชุมชนและท้องถิ่นค่านึง ถึงความต้องการและ ความสนใจของนักเรียนร่วมกับชุมชนเป็นหลัก และ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับงาน วิจัยของ นงเยาว์ พิงสว่าง [7], จุรีย์ บัวเข็ม [4] และ ศิริวรรณ ภิรมย์ไกรภักดิ์ [10] ซึ่งพบว่า การนำรูปแบบ ของการวิจัยและพัฒนา (Research and Develop- ment : R&D) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและคำนึง ถึงความต้องการและความ สนใจของนักเรียนร่วมกับ ชุมชนเป็นหลัก ทำให้การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความ น่าสนใจและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จึงทำให้ การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

2.2 ผลการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 24.35 คิดเป็นร้อยละ 80.18 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่าน เกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนด้วยหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จาก ข้าวโพดหวาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบท เป็นฐานนั้น สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ดีและคงทนยิ่งขึ้น โดย Darkwah [13] ได้กล่าวเกี่ยว กับแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บริบท เป็นฐาน (Context-Based Learning: CBL) ว่าเป็นวิธี การเรียนรู้ที่นำเอา “บริบท” ซึ่งเป็นสถานการณ์จริง หรือเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน หรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของ นักเรียนที่เคยพบเจอ มาใช้เป็นจุดเริ่มต้นหรือผลักดันให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถถ่าย โอนความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไปใช้ในสถานการณ์ หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ได้ ซึ่งผลการวิจัยที่พบ สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ ศักดิ์ชาย ขวัญสิน [9], บพิท กิจมี [8] และ Hunter Turner [15] ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เป็นการเชื่อมโยงเข้าสู่ปัญหาและบริบทในโลกจริงของนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สูงขึ้นตามไปด้วย

2.3 ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานพบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.16) ซึ่งอยู่ในระดับดี และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนำเอาบริบทที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียนและเป็นสิ่งที่เขาค้นเคยอยู่แล้วมาจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำการแก้ปัญหาและทำการปฏิบัติด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนาน ความเพลิดเพลินจึงเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ทำให้เขามีความตั้งใจและพยายามที่จะเรียนรู้ มีการปฏิบัติและค้นพบความรู้ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เขาได้รับประสบการณ์ตรง และมีการอภิปรายและปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้เกิดแนวคิดต่าง ๆ และสามารถเลือกแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ทฤษฎีกิจกรรม (Activity theory) และทฤษฎีการเรียนรู้จากสถานการณ์ (Situating learning theory) มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ [14] ซึ่งผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดา พราหมณ์ชู [3] และณิชนันท์ พลอามาตย์ [5] ซึ่งพบว่า การจัด การเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานหรือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น จะช่วยพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นให้แก่ นักเรียนเป็นอย่างดี

2.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบริบทเป็นฐานพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.23 S.D. = 0.39) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้บริบท

เป็นฐานส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจอย่างมากในระหว่างการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน โดยความสนใจของนักเรียนนั้นเกิดจากทั้งกระบวนการ การทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การได้ไปเรียนรู้ยังบริบทและสถานที่จริง ทำให้นักเรียนมีความตื่นตัว เอาใจใส่จดจ่อ และกระตือรือร้น สนใจเรียน กิจกรรม มากยิ่งขึ้น เพราะเขาได้เรียนรู้ในบริบทที่ใกล้ตัวของตนเอง เรียนรู้อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่น ส่งผลให้เขาเห็นคุณค่าในการนำความรู้ที่นำไปพัฒนาชีวิตของตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่นอีกด้วย ผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชาย ขวัญสิน [9] และอนันตนิช โพธิ์ถาวร [12] ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตจริงให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนมีเจตคติและความพึงพอใจในสิ่งที่เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรมีการสำรวจเกี่ยวกับบริบทในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการสอนจากนักเรียนด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด

1.2 เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ดังนั้นครูผู้สอนควรให้นักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมในการเรียน โดยจะต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและคอยให้การช่วยเหลือเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาอยู่เสมอ

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรครูผู้สอนควรมีการวางแผนและกำหนด เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เพียงพอและครอบคลุมต่อการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ

1.4 ครูผู้สอนต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลก่อนที่จะวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองความต้องการต่อผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการเก็บการรวบรวมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในท้องถิ่น และมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นทะเบียนสำหรับสืบค้นให้เป็นระบบเพื่อสะดวกในการให้บริการและสนับสนุนการสืบสานแหล่งเรียนรู้

2.2 จากผลการวิจัย ควรมีการศึกษา ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานในระดับชั้นอื่น ๆ หรือนำไปบูรณาการร่วมกับรายวิชาอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.3 ควรมีการศึกษาริบทของชุมชนให้ละเอียดลึกซึ้งถึงวิถีการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถดึงบริบทของชุมชนมาใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและหลากหลาย

2.4 ควรทำการวิจัยที่มีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เพื่อให้สามารถนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2553.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2552.
- [3] จินดา พรหมมณัฐ. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เรื่อง อัตรา การเปิดปฏิบัติการเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2553.
- [4] จุรีย์ บัวเข็ม. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การผลิตน้ำปungรสจากใบกระทอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2551.
- [5] ณศนันท์ พลอมาตย์. ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น กับกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอบ้านด่าน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. 2545.
- [6] ทศนา แสงวงศ์ดี. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา: จุดเริ่มต้น การพัฒนาประเทศ. ค้นเมื่อ 21 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.tkc.go.th>. 2548.
- [7] นงเยาว์ พิงสว่าง. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานประดิษฐ์จากไม้ไผ่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านยางคำ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2554.

- [8] บพิธ กิจมี. การใช้การเรียนรู้แบบบริบท เป็นฐานในการจัดกิจกรรมชุมนุม คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านเมืองคอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551.
- [9] ศักดิ์ชาย ขวัญสิน. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สถิติโดยการใช้บริบทเป็นฐาน สำหรับ